

NAPLO

Előfizetési ár:
Egész évre 5 kor. | Egyes szám ára 4 fill.
Folyóiratok 6 fillér.
Megjelen minden hétfőn reggel 7 órakor

Felelős szerkesztő:
DERÉKY ANTAL

Igazgató:
ERDÉSZ ZSIGMOND

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., DOHANY-UTCZA 88. SZ.
Közlemények átvétele csak jelzéssel van megengedve

Egy munkáscsalád kálváriája Cigányháboru az állomáson

Lakók sztrájkja.

(Sz. N.) Ugy megszoktuk már e szót, mintha csecsemő korunkban is ezt gyűgyögtük volna. Pedig új szó ez egészen, alighogy az esztendő megérte. Tavaly volt a fővárosban az első lakó-sztrájk, az Angyalföldi külterlen. Egy emberséges háziur az egyszobás lakások árát 300 koronáról felemelte 500 koronára. A kistájerolt lakók azzal feleltek, hogy a háromemeletes bérkaszárnnyában mindent elpusztítottak, amihez baltával, fejszével, kalapáccsal hozzá lehetett férni.

A tízperces procedura nem ütött nagyobb zajt. A parlamentben szóvá tették ugyan az esetet, de igen óvatosan. A háziurakkal csinálni kell bántani, annál is inkább, mert az ördög nem alszik s mindnyájunkból lehet még háziur. A főváros, melynek mégis csak a legtöbb köze volt a dologhoz, valamivel már tovább ment a parlamentnél. Egy esztendei tündődés után szervezett egy új állást. Szociálpolitikai referensnek hívják a viselőjét.

S éppen azon a napon, mikor a főváros bölcsessége imigy megtalálja a lakásnyomrok orvosságát, tele vannak a lapok lakósztrájkok és lakóforradalmak hireivel. Most már nem egy-két, hanem tíz-husz-száz esetről van szó. Sőt most már úgy állunk, hogy az augusztusi fertályra hatvanezer szegény ember áll be sztrájkoló lakónak. Egyelőre sztrájkolnak, ha a szükség kívánja — pedig kívánni fogja — akkor a passzív rezisztenciát fölcserélik az aktív forradalommal. Jön megint a balta, a csákány, a fejsze. Azok pedig szörványosan nagyon érdemes háziszerszámok, de hatvanezer ember kezében veszedelmes fegyverek. Olyan hatvanezer apáéban, akinek a gyerekeit ki akarják hajigálni az utcára.

A forradalom mindig beleütközött a tételes törvényekbe, az igaz. De az is igaz, hogy minden forradalom természeti törvényeken alapul. Bizonyos, hogy a bérpalota forradalom is törvénybe ütköző, helytelen dolog, de bizonyos az is, hogy a közvélemény rokonszenvesnek találja. Elvág-e a legyeknek igazuk van, ha felháznak a pókok ellen s a házbőr-uzsorásoknál telhetetlenebb és szörványosabb ragadozókat a nagy Brehm se ismer.

Ezek azonban mind hiabavaló elmékedések, amik nem segítenek senkin semmit. Nem segítenek se az újságok haragos cikkelyei, sem a szigorú logikával megírt, de az ördög által se olvasott szociálpolitikai tanulmányok, melyek mindössze a szerzőnek szereznek jól fizetett állást. Itt csak a törvény segíthet, ha tud és ha akar.

Az a kérdés tud-e? Eddig nem tudott s a mi kulturánk silányságát semmi sem mutatja jobban, mint a törvénynek ez a tehetetlensége. Utóállókól, zsványokól, betörőkól védve vagyunk, úgy, ahogy, de csak azért, hogy becsületes embertársaink, becsületes uton, megengedett eszközökkel nyuzzanak meg bennünket. A törvény nem bünteti, mert nem ismeri a házbőr-uzsorát, a ruha-uzsorát, az élelmiszer-uzsorát. Pedig a közönséges uzorás kezébe való esést okkal-móddal el lehet kerülni, de emezeknek kényrekegyre ki vagyunk szolgáltva mindnyájukon. Lakni mindenkinek kell valahol; enni is kell, mezítelen nem szabad járni, ha lehetne is: ki tud itt segíteni?

A törvénynek tudni és akarni kell. Szép a liberálistus, tisztelendő az egyéni szabadság, de nem tizezrek és milliók rovására. Gyönyörűek az emberi szabadság doktrínái, de csak addig, míg vissza nem ének velük s a százak rabszolgákká nem teszik a százezreket. A régi limitációs világ, amikor törvény szabta meg az árát mindennek, közelről se volt ilyen szép. De okosabb volt és jobb volt. Megadta a jogos hasznát annak, akit illetett, de nem tett senkit hajléktalanná, földönfutóvá, éhenhalóvá.

Reakció ide, reakció oda: ezt a régi rendszert megint fel kell támasztani. Az új idők szociális szellemében, de a régi alapon kell megszüntetni ezt a rettenetes uzorát, mely minden nap vérünk veszi. A törvénynek intézkednie kell, mielőtt a kiuzsorázott tömegek meguk intézkednének, mert a tömegek intézkedése veszedelmes szokott lenni. És sietni kell azzal az okos és humanus törvényvel, mert uzorások és kiuzsorázottak nemcsak a fővárosban, de az ország minden nagy városában vannak és a tömegek könnyen és szívesen tanulnak egymástól. Elősegítik a házbőr-uzsorások lelketlen műveleteit még azok a kereskedők és egyéb foglalkozású spekuláns emberek is, akik verseny-

társukat, az üzletekből és lakásokból, nagyobb bér ígéréssel, — magyarul szólva — kistájerolják és ezzel a lakbéremelést lényegesen előmozdítják. Ezek ellen is szigorú törvényt és büntetést kell szabni, addig pedig más eszköz hiányában, pellengére állítani és bojkottálni.

Nyugdíjas színészek.

Öreg, elagott, őszhaju színészeknek házat szeretnénk építeni. Kicsi, szerény puha házat, meleget, barátságosat, nagy, fehér ablakokkal, a melyek mögött csendes boldogsággal sétálnának az élet komédiásai. Küzdelmes utakon kóborló hazátlankok, a kik eljátszák nekünk az örömet, a bánatnak; a boldogságnak és szomorúságnak komédiáit, öreg korukra gyűljenek össze egy házban, a melyet mi, a közönség emeltünk nekik.

Es itt lassan, nehezen, de végre mégis csak meg kell érteni, hogy elmulik a szép lovagkor, a mikor a színész az országutak vándora volt. „Utta' an utakon kóborló, örök ripacsok“ ma már kevesen vannak és a ki a színpadon a fehér plasztonos, keztüös márkli mozdulataival jár, az az életben, odahaza sem jár más-ként. Nekünk szinte nehezünkre esik magyarázni azt a kezdetleges igazságot, hogy a művészet fejlődésével a hivatásos művész lassanként fölsőtált a társadalom legmagasabb csuca felé és — ez nem valami nagy dicsőség — akarata ellen is a művészet bürokratája lesz. Itt speciálisan a színészekről, az öreg színészekről van szó, a kik megkövetelhetik, hogy a tapsoló közönség adjon kenyeret nekik, a mikor megrokknva már csak forró, szép színpadi diadalok elhidegülő emlékei rágódnak a szívükben.

Az országos színészegyesületben már régen megalakult a színészek nyugdíjintézete. Fizetésük teljes százalékát fizetik a nyugdíjalpra a színészek, de ez az összeg még sem elég arra, hogy az öreg színészek a színpadtól való visszavonulásuk után a működésük idején élvezett teljes fizetésüket megkaphassák. D'rói Mór a színészegyesület kiváló elnöke, Szilágyi Vilmos alelnökkel együtt, táradhatatlan munkásságot fejtenek ki a nyugdíjintézet érdekében s remélhető, hogy nemsokára nyilvánvaló lesz működésük eredménye. Az ötlet, az eszme, a mely meghozza a

sikert, a közönségre támaszkodik. Külföldön már esztendők óta szokásos, hogy a közönség a pénztárnál megvett jegyért a jegy árán felül kettőtől husz fillérig terjedő pótlékot is fizet — a színészek nyugdíjintézete javára. Ez az ugynevezett kötelező nyugdíjpótlék. A közönségnek valóban mindegy, hogy egy négykoronás jegy helyett négy korona és négy fillért fizet s ezekből a négy fillérből építi föl a közönség azt a hatalmas alapot, a melyből Magyarország minden kivénült színésze kenyeret, házat és nyugalmat kap.

Mikor Szilágyi Vilmos, az országos színészegyesület alelnöke külföldi tanulmányutjáról hazatért, megkezdtek a mozgalom szervezését nálunk is. A törvényhatóságokkal és miniszteriummal való hosszadalmas tárgyalások után végre ez év márczius havában az ország egyes városaiban életbe is léptették a nyugdíjpótló intézményt. És hogy a közönség apró filléreiből mekkora összeg gyűlt egybe s érkezett a színészegyesület pénztárához, azt a következő statisztika mutatja:

Farkas Ferencz dr. Mohács, hat hét alatt 142.50 K., Fehér Károly Torda, nyolcz nap alatt 48.50 K., Fehér Vilmos Tapolca, nyolcz nap alatt 25.94 K., Heves Béla Zilah, nyolcz nap alatt 38.80 K., Kiss Árpád Kisbér, négy hét alatt 99.24 K., Kclozsvári Nemzeti Színház két hét alatt 240.30 K., Krecsányi Ignác Buda, nyolcz hét alatt 2777.75 K., Kunhegyi Miklós Petrozsény, hat hét alatt 90.64 K., Marházi Miklós Békéscsaba, négy hét alatt 99.08 K., Mezey Béla Komárom, négy hét alatt 460.20 K., Miklósy Gábor Margitta, hat hét alatt 159.81 K., Molnár Gyula Kispeszt, nyolcz hét alatt 208.22 K., Palágyi Lajos Ungvár, négy hét alatt 415.21 K., Palástyfele konzorc. Losonez, négy hét alatt 143.23 K., Rác Dezső Nagyszőlős, hat hét alatt 102.— K., Szabados László Gyöngyös, öt hét alatt 238.70 K., Szabó Ferencz Zsolna, hat hét alatt 260.16 K., Szalkay Lajos Keszthely, négy hét alatt 127.38 K., Szendrey Mihály Arad, hét hét alatt 1559.46 K., Zilahy Gyula Nyiregyháza, öt hét alatt 446.50 K.

Összesen 7533.42 K.
A mint látható, nem minden városból érkeztek be a pótlékok. A színészegyesület most elküldte Thury Elemér igazgató tanácsost és Rohoz Elek főtisztviselőt, hogy tárgyalja-

nak a listából még hiányzó városok polgármestereivel és szinügyi bizottságaival a nyugdíjpótlék ügyében. Nem kérnek többet, csak hogy minden megvásárolt színházjegyért a közönség néhány fillérrel többet fizessen a jegypénztárnál és ez a mindenkire kötelező felülfizetés a szinlapon is jelezve legyen.

Thury Elemér és Roboz Elek Szegedre is érkeztek és fölkeresték Lázár György polg.-mestert, Gaál Endrét, a szinügyi bizottság elnökét, továbbá a városi tanács több tagját, a kiknek előadták a szinészesegyesület kérelmét, azzal, hogy a már egyszer elutasított kívánságot ezúttal ne tagadják meg. Lázár György polgármester megígérte, hogy a kérelmet tőle telhetően támogatni fogja.

Szegeden egy év alatt legalább hat-hétezer koronára rugna a nyugdíjpótlékok összege. Az ország összes színházaiból egy esztendő alatt körülbelül százezer korona gyűlne össze s így legrövidebb idő alatt elérhetnék azt, hogy a szinészek nyugalomba vonulásukkor megélhetésüket biztosító, teljes fizetésüket kapják meg.

Öreg, elagott, őszhajú szinészek háza, fehérablakos, csöndes háza, ez még csak szép utópia. Ez csak lesz. Előbb jó kenyeret, életet azoknak, a kik az életet játszották el nekünk.

A Napló Mindenütt

Vasuti automaták.

Minden pályaudvaron van kettő, három, néhol több is. És arról nevezetesebbek, hogy alig akad köztük néha egy, amelyik korrektül megfelelne a hivatásának. A legtöbbje a közönséget szokta azzal megtréfálni, hogy beledobott hatosát vagy krajczárját, mondjuk: husz- és kétfilleresét nem adja vissza, de nem is ad érte semmit. Aztán zörgetheti, puffölheti a kundschaft. rá se hederít a modern fenevad. Nap-nap után látunk ilyen jeleneteket a pályaudvaron. Igazán kíváncsiak vagyunk, hogy ezek a bennrekedt pénzdarabok mire, mily alapra fordíthatnak? mert ha a közönség fillereit valami nemes czélra hajgálna bele a szinesládába, még hagyján. De hogy jól kihizlalt csokoládégyárosok ilyenformán gyűjtsenek könyörödományokat a saját becses egészségük istápolására, az már még sincsen rendjén. Ugyis elég gyatra portékával szolgálják ki a közönséget. Tehát legyenek jónevelésű automaták, melyek tudják a kötelességüket, ellenkező esetben szemétre velük, ne szolgáljanak a kíváncsi közönségnek bonbon vagy illatszert helyett — rossz viccekkel.

Vidéki mulatóhelyek.

Rossz idő jár a vidéki kabarék és orfeumokra. Daczára, hogy a mulatni vágyó közönség egyéb szórakozás hiányában rájuk van utalva, csak alig látogatják ezeket a helyiségeket. Mert kezd nyilvánvaló lenni, hogy azokról a kopott deszkákról jövő elcsépezt izlésteleniségek és élvezetnélküli táncprodukczók nem nyújtanak semmi szórakozást. Az orfeumok különben most is csak abban a zsánerben utazzák keresztül-kasul ezt az országot, mint számos évekket ezelőtt. Nincs bennük semmi új, modern szellemesség, művészet vagy valami meglepő és utánozhatatlan produkció. A férfiak

tudnak egy-két vastag izü kuplét s ezzel aztán évekkig gyötrik a közönséget. Az embernek a füle szinte irtózik, ha két-három év után is viszont kell, hogy hallja a »Lizsé«-nótát vagy a Panama Manót. A nők? Még harmincz évtől lefelé is azt hiszik, hogy a hang művészet a lábikrákban rejlik és veszedelmes szoknya libegtetéssel igyekeznek maguknak bámulót szerezni.

Egyáltalában, a mai vidékeket járó orfeumokról és kabarékról a legjobb akarattal se lehet dicézőleg nyilatkozni. A vándorló orfeumok ma még harmadrendű színvonalon állanak és igazán sok naivság, sok tapasztalatlanság és elfásult lelki izlés kell ahhoz, hogy valaki, egy pár rosszul elénekelt kuplé számért, művészeknek kiáltson ki egy artistát és rosszul tánczó, kiérdemesült divákból álló társulatát, nyugati világitásba helyezze.

Sajnos, Magyarországon csak a fővárosi orfeum állja ki a versenyt a külföldi orfeumokkal. És csak a párizsi mintákra alakuló kabarékban látjuk azokat az uttörőket, kik hivatva vannak arra, hogy az orfeumok durvaságát és szellemtelenségét kiszorítsák a közönség köréből és bevigyék helyette az izlést, a táncz és ének kulturáját.

A eselédékért.

Székesfehérvár polgármestere a lapokban egy hirdetést tett közbe, amelyben jelzi, hogy néhai Madarász Lipótné 1000 koronás alapítványából az idén is két jutalomdíjat fognak kiosztani szegény, jóviseletű cselédlányok között, akik legalább 3 év óta szolgálnak egy helyen. Ezt a hirdetést természetesen mi nemcsak hirdetésként fogjuk fel. Értelmezzük nemcsak erkölcsi intencióit, de felfogjuk egész szociális jelentőségét is. Főlöszleg hangoztatni, hogyha az ilyen ösztöndíjak a cselédek, munkások között sem menének ritkaság számba, a cselédkérdés, a munkáskérdés bajai, veszélyei nagyban alábbszállanak. Ezt mindnyájan elismerjük. Hiába, e kérdések megoldásához szükség van szeretetre, áldozatra és jóakaratra. Sőt megijük állítani, hogy erre inkább szükség van, mint »törvényre« szigorú rendszabályokra és mindazokra az eszközökre, melyekkel ezeket a kérdéseket szóban, beszédben megoldani — szoktuk.

A fűszeresek.

Minden mozgalmak legszimpatikusabbja a záróra mozgalom: hogy a fűszerkereskedők is zárjanak este nyolcz órakor. Olyan emberi ez a kívánság, annyira magától értetődő a teljesítés szükségessége, hogy talán irni sem illenék róla. Mert hisz a fűszerkereskedő is ember, — a segédje is az — hát illik, hogy legyen nekik is pihenésük. Tekintetbe kell venni, hogy a fűszerkereskedés minden üzlet közt a legkorábban nyílik és a legkésőbbben zár. Valóságilag rejtély volt eddig, hogyan és mikor pihente ki magát a fűszerkereskedő és segédei. Hát ezt a rejtélyt akarják megoldani és kell, hogy megoldást nyerjen. Ahogy hozzá szoktak az emberek az élelmiszerüzletek vasárnapi tíz órai, ép úgy hozzáfognak szokni a fűszerüzletek nyolcz órai zárásához. Senki sem fog emiatt egyetlen vevőt elveszteni, ha egyöntetűen és a kar tisztessé-

gével csinálják meg ezt a dolgot. Hadd lehessen végre már a fűszerkereskedő és segédje is — ember. Ennyit csak ők is igényelhetnek, amiért megfűszerezik az ételünket!

Ki a csábító?

Panaszos leányzó járja a rendőrséget Makón. Tanyai cseléd szegényke, már harminczkét tavaszt elvirítani látott virágszál és azt zokogja, — vagy talán dicsekedik is vele — hogy a béresült csak 17 éves legény, mégis elcsábította és megejtette. Szerelmre hívta el és bármennyire tiltakozott is, a béresnek lett igaza, mert erősebb volt. A rendőrségen mérsékelt felháborodást keltett a tanyai kinyílt virágtiprás, mindazonáltal kérdőre vonták a legényt, aki még meg is jelent a kapitányság előtt. Késsé megszentyolodva, tágra nyitott szemekkel hallgatja a vádat, amely oly cifra körülírásokkal vagyon megírva, hogy meg se érti először. Mikor pedig megmagyarázzák neki az esetet még nagyobbát néz:

— Nem is úgy van kérés alásan — nyögi ki lassan. Hiszen ő csábított el engem, nem én őtet.

Ilyenformán néz ki a tanyán a cselédek szerelmi idillje. A rendőrségen pedig azon török most a fejüket, hogy van-e olyan bölcs bíró, aki igazságot tudna itt tenni? Meg aztán mi szükség van itt az igazságra? Hát van?

Blum Lajos
kőfaragó- és sirkőüzlete
Budapest, VIII., Köztemető-ut 4.

Magyar művészek által tervezett művészi siremlékek állandó kiállítása. Márvány, gránit- és syenit

siremlékek

egyszerű és díszesebb kivitelben kapható.

Egy munkáscsalád kálváriája.

A legtöbb és legnagyobb tragédiákat nem az emberek, de maga az élet csinálja. Az emberek legtöbbszőr csak akaratlan szereplői, öntudatlan eszközei a sors érthetetlen szeszélyeinek, — mint azt az alábbi eset is fényesen igazolja.

Korbuly Vince valamikor jó módu ember volt; még néhány évvel ezelőtt virágozó kovácsműhelye volt Kaposváron s boldog megelégedésben élt családjával: feleségével és négy apró gyermekével. A férfi szorgalmas, dolgozó, józan takarékos ember volt, aki korán reggeltől napestig a műhelyében dolgozott, a feleségének minden gonja, gondolat a négy apró kicsi gyermeke volt, a kiket az apja is, anyja is bálványozásig szerette. Ugy mondják a volt szomszédai, hozzájuk hasonló boldog, megelégedett család nem volt az időben Kaposváron.

Mintegy négy évvel ezelőtt a fiatal, életerős embert jobboldali szélhűdés érte, ami kiütötte a kenyérke-eső szerszámot kezéből. A férj sok-sok hosszú hónapot át feküdt súlyos betegen s mikor nagysokára ágyából fölkelhetett, nem tudta többé a néhez kalapácsot a kezébe venni. Mankón tipegve vonszolta félig elhalt tagjait egyik hírneves orvostól a másikig, a szerencsétlen ember egészségét, elvesztett testi erejét többé nem tudta visszaadni az orvosi tu-

domány. Pedig Pesten is járt a professzor uraknál . . .

A hosszu betegeskedés s a keresethiány lassankint fölemészttette a tőkét, mit esztendőnkön át verejtékes munkával kupoftatott rakásra s az előbb még megelégedett, boldog családra a legsötétebb nyomor ke-erü napjai virradtak. A mult karácsony ünnepeén a szerencsétlen család fületlen szobában didergett s nem hogy kalács, de egy belevő falat kenyér se volt a házában. A férjnek a testvére Budapesten, az államvasutak gépgyárában volt szerelómunkás, aki maga is nagycsaládu ember volt, de legalább a mindennapi szükségest megkereste a családnak. A szélhűdött, nyomorék kovácsmester ehhez a testvérehez fordult segítségért. A testvér válasza nem soká késett. Igaz, hogy magunk is szükösen vagyunk, — írta a jószívű testvér — de azért csak gyertek föl hozzánk, valahogy majd csak megélünk, míg jobbra fordul a ti sorsotok is.

Ez a meleg, szeretetteljes hívó levél új reményt öntött a csüggedt család lelkébe. Eladták a butorokat s fölköltöztek a fővárosba. A csomagokat, a kendőkbe takart butyrokot s a négy kicsi, apró gyermeket a jólelkű szomszédok segítették a vasúthoz levinni s mikor berakták a vasuti kocsiába, könnyezve, a lelkük mélyéből kívántak szerencsét a szerencsétlen családnak.

Amde a szerencse messze elkerülte e családot Budapesten is. A férj testvérenek keresete sehogy se volt elég az egyszerre hat taggal megsaporodott család főtartására és csakhamar a legnagyobb nyomor költözött a nagy család hajlékába. Most már nem négy, de kilencz apró gyermekszáj sirt a kenyér után s négy fölött lény nézett sötét arccal, öklöbe szorított kezekkel, korgó gyomorral maga elé . . .

A kovácsmester végre maga is belátta, hogy ezen az életen változtatni kell, mert a testvére családját is a végső nyomor fenyegette. Megjelent egy reggel a jószelvárosi menházban s fölvetélét kérte. Nyomorék voltára való tekintettel azonnal fölvetették. Ugyanaznap az asszony is elvezette a bálványozásig szeretett négy apró, kicsi gyermekét a gyermekmenhelyre. Azt hitte a szive szakad meg fájdalomában, mikor a négy síró gyereket átadta az intézet gondnokának. S aztán ment a lázas élettől lüktető utcákon a »cupringhez« — helyet keresni.

Beh! sokszor bánik el ily gonosz, mostoha módra az élet, — a költöktől agyonmagasztalt, igazságos élet, a legbecsületesebb emberekkel!

Szent-Lukácsfürdő gyógyfürdő, BUDA. Téli és nyári gyógyhely.

A budai Szt Lukácsfürdő nagyszállodájában és „Thermal“-szállodájában szoba teljes ellátással naponként 10 koronától feljebb. Minden szoba kilitással a Dunára. Kénes iszapfürdők és iszapborogatások. Fürdőismertetést díjmentesen küld a

Szent-Lukácsfürdő Igazgatósága, Buda. Kristály forrásásványviz étvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz.

LÓWY JÓZSEF Sirkőraktárában 10 K-tól feljebb remek kivitelű sirkőven: minden e szakmába végő munkák, temetői javítások, véső- és aranyozások jutányosan és lelkiismeretesen készülnék.

Budapest, II., Fő-utca 88. sz. (Pálffy-tér mellett) saját házában,

IRODALOM MŰVÉSZET FALUSI DIVATOK.

Kurtakocsmá a Szamosnál
Leroskadott már régen,
Cimbalomszó, duhaj nótá
Sehol a vidéken.
Vadgalambot bugó hangon
Nem keres a párja,
Odalenn a Szamos mentén
Grammofonszó járja.

Fuvarozni, urat vinni,
Ki fogna be annak?
Indzsellérek, lódoktorok
Biciklin rohannak.
Parasztember lószerszámját
Kócmadzagból földja,
A sorozó-bizottságot
Automobil hordja.

Esernyővel jár a béres
Nem is magyar fajta,
Bosztont füttyöl a szekéren,
Kalucsni van rajta.
Ha szomjazik, akkor is megy
Az ujmódi renddel.
A becsali csárda mellett
Kapucinert rendel.

Megváltozott már itt minden,
Pusztá, falu népe,
Rozmaringos költészetnek
Régen vége-vege.
Magyar világ mintha talán
Sohasem lett volna,
Hova tűntél betyár élet,
Délbábos róna?
Stauber József.

A pécsi színház sorsa. Saját-
ságos határozatot hozott szombaton
a pécsi városi színházi bizottság.
Kövesy Albert igazgató pécsi kon-
cessziója jövő évben lejár és a pé-
csi színházra pályázatot hirdettek.
Pályázott több vidéki igazgató, köz-
tük Kövesy Albert is, de pályázott
még valaki: Füredi Béla pécsi
droguista. Füredi valamikor színész
volt, de aztán szakított a »szépmű-
vészettel« — mint a Liliom-ban
mondják — és droguista lett Pé-
csett. Most, hogy a pécsi színház
engedélye lejárt, Füredinek ismét
kedve támadt a színészséghez, kilé-
pett az üzletből és megpályázta a
pécsi színházat. Ehhez neki nem-
csak színpadi multja van, hanem
Pécsett előkelő rokonsága is, mely-
nek befolyásában valószínűleg job-
ban bizakodhatott, mint művészi
érdemeiben. Kövesy Albert pedig
elkövette azt a könnyelműséget, hogy
egy szalmaszálát sem mozdított meg
a direktorságért, mert ő viszont nem
protekciónban, hanem mint elismert
országoshírű színművész és színmű-
író, művészi érdemek méltánylásá-
ban bízott. És megtörtént, hogy a
színházi bizottság két szótöbbséggel
Füredi mellett nyilatkozott. A bizott-
ság tehát őt ajánlja a közgyűlésnek.

Nem tudjuk, hogy Pécs város
közgyűlése mit fog határozni. Lehet,
hogy a bizottsági javaslatot nem
fogadják el; de már maga az a
tény, hogy a bizottság ezt a hatá-
rozatot hozta, jellegzetesen vidéki

esemény. Iskolaépítés, mundérszálli-
tás, utcakövezés, vagy színművészet,
teljesen egyre megy. Mindegyik sor-
sát a protekció, a familia befolyása
dönti el. Lehet, hogy Fürediből jó
színészdirektor lesz. Lehet, hogy
nem lesz az. — Lehet, hogy kiváló
művész. Lehet, hogy nem az. Mind-
ezt senki sem tudhatja. Köztudo-
másu annyi, hogy e pályázatnál egy
kereskedő állt szemben egy orszá-
gos nevű, érdemes színigazgatóval
és győzött — a rokoni protekció és
a barátság, mert színházvezetés,
utcakövezés, mundérliferálás: ez oly
mindegy! Mert nálunk mindig és
minden csak a jó protekciótól függ.

Lányi Géza síremléke. Ung-
váron néhány nap óta diszes emlék
jelöli a helyet, hol a város szülötte,
Lányi Géza, jeles zeneköltő földi
maradványai pihennek. A Gyöngyösi
Irodalmi Társaság kezdeményezése
és gyűjtése alapján, az agyagipar
iskola rendelte meg az egyszerű, de
szép síremléket a zalatnai áll. kö-
faragó ipari szakiskolában. A 2-3
méter magas, szürke magyar már-
ványból készült emléket Edelstein
Jenő ungvári köfaragó állította föl.
Kiképzése egész modern, semmi
sablon rajta. Felső része hat oldala
hasáb, melynek koronája bástya-
szerűen van kiképezve. Alatta fülke
van a kereszttel, ez alatt a fölrás
és gyászfényes babérleveles lant,
kifogástalanul faragva s gyönyörűen
csiszolva. Magyar kőből, magyar
ifjak munkáskeze örököltette meg a
magyar zeneművész emléket, mely
most disse az ungvári temetőnek.
A leleplezés idejét még nem állapí-
tották meg.

Nyílt-tér.

Sternberg
Ármin és Testvére
cs. és kir. udv. hangszergyár
központi főüzletében

BUDAPEST,
VI. ker., Rákóczi-ut 36. sz. alatt

**kaphatók a legjobb és
legolcsóbb hangszerek.**

**KÉPES ÁRJEGYZÉKEK minden
cikkről külön-külön jelennek
meg. Érdeklődőknek kívánatra
ingyen és bérmentve küldetnek.**

KITÜNTETVE! A m. kir. kormány
által alapított „Millenniumi Állami
érem-mel melyet a hangszer-csoport
összes versenyzői közül kizárólag
csakis cégünk nyert el.

**Dr. Wettenstein Szanatorium R.-T.
tüdőbeteg ambulatoriuma**
VI. kerület, Délbáb-utca 23. szám
Betegfelvétel és rendelés:

d. e. 9—12-ig, d. u. 2—5-ig.
Igazgató főorvos: Dr. Wettenstein József.

Zálogszedulákat
brilliánsokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt,
platinát legmagasabb árban veszek. Brill-
liánsokért többet fizetek, mint amennyit
ujonnan vették. Schiller Izidor, Sip-utca

HIREK

A hétről.

Paraziták.

E cím alatt »A Nap« keddi szá-
mában egy közlemény jelent meg,
mely szerint valami kétes egzisten-
cia, furfangosan kombinált lapczi-
mekkel, egy ismert közgazdasági író
nevével visszaélve, névjegyeket nyo-
matott a következő tartalommal:
»Katona Béla, a Napló és Hét
Nap szerkesztője« és ezzel igyek-
szik megtéveszteni és megzsarolni a
közönséget. Említ még valami Gyu-
riss Árpádot is, aki hasonló manő-
verben gyakorolja magát. Szomoru
dolog, hogy az ilyen elődsdi alakok
gombamód szaporodnak a főváros-
ban és a közönség körében diszkre-
ditálják a tisztességes, becsületes
hírlapírók jó nevét. Kötelességünk-
nek tartjuk kijelenteni, hogy **Katona
Béla és Gyuriss Árpád**, lapunk-
nak soha munkatársai nem voltak,
tőlünk igazolványt nem kaptak és
kérjük a közönséget, hogyha bárki
is jelentkeznék, bármily nemtelen
szándékkal lapunk nevében kérjen
az illetőtől, aláírásunkkal ellátott
arczképes igazolványt, — mely
csak hamisítvány lehet, — és te-
gyen azonnal jelentést a rendőrség-
en, vagy közölje azt lapunk kiadó-
hivatalával, VII. Dohány-utca 88.
szám alatt.

Megégett halott.

A Fiumével szomszédos Susákon
a napokban különös eset történt.
Egy kis gyermek holtteste tüzet
fogott s csaknem a lángok marta-
léka lett. Az eset következőképpen
történt: Skusa Ferenc jelenleg fe-
leségével együtt betegen fekvő mun-
kás négy gyermekével az első eme-
leten lakik. Csütörtökön délután
meghalt a család Violetta nevű kis-
leánya, akit a szegénysorsu család
egy asztalra fektetett: ez a ravat-
al. Pénteken délután az asztalon
égy gyertyák egyike feldúlt s a
szegényes ravatal tüzet fogott. A
csalátagok rémülten kiabáltak, mert
a szülők ágyban lévén, nem tudtak
segíteni, míg a gyermekeket az
ijedség bénította meg. Szerencsére
meghallotta a kétségbeesett hango-
kat néhány arra haladó munkás,
akik elokították a ravatal tüzet. A
kis holttest egyrésze azonban már ekkor
égési sebekkel volt tele. A megégett
holttestet még az nap eitemették a
tersattói temetőben.

Czigányháboru az állomáson.

Véres cigány verekedésről ad
hírt mezőkövesdi tudósítónk Paczok
György tapasztó cigány feleségével
Émődről Mezőkövesdre utazott. A
kövesdi állomáson találkoztak Ko-
vács Kálmán cigánnyal, akire Pac-
czok már régebb időtől féltékenyke-
dett. Kovács integett az asszonynak,
amit a Paczok észrevéve, rátámadt
Kovácsra. Dulakodás támadt köztük,
amibe az asszony is beavatkozott.
A dühös Kovács erre az asszonyra
támadt és arcát és oldalát össze-
szurkálta. Az asszonyt súlyos sebei-
vel az Erzsébet-kórházba szállították.
A késelő cigány ellen az eljárás
megindult.

Merénylet egy színésznő ellen.

Negyeden hallatlan gázságot köve-
tett el egy csapat fiatal parasztsuhancz.
A közönségben színtársulat tartott elő-
adásokat több estén s amikor a kö-
zönség egyik este már eltávozott s
a színészek már lefeküdtek, váratla-

nul vakmerő támadás érte őket. Az
említett parasztsuhanczok rájuk tör-
tek s egy fiatal színésznő ellen gya-
lázatos merényletet akartak elkövetni.
A színészek szorongatott társnőjük
védelmére keltek s akkor tört csak
ki a veszedelem. A suhanczok az
egyik színészt fejszével négy helyen
ugy megsebesítették, hogy a szí-
nésznek két oldalbordája betört s
életbenmaradásához kevés a remény.
A vérlázító merénylet egészen korán
este, kevéssel féltizenegy óra után
történt.

Komédiások közt.

Mikola szatmármegyei községben
egy komédiástrupp érkezett pár nap-
pal ezelőtt. A komédiások közt volt
egy kis leány is, akiről kiderült, hogy
Stegmann József volszki szatócának
két évvel ezelőtt eltűnt gyermeke.
Stegmannnak egy rokona ismert rá
az utcán a kis Piroskára és nyom-
ban jelentést tett a dolgról a csend-
őrségnek, amely letartóztatta a ko-
médiásokat. Munkácsra vitték őket
és Stegmann, a család és a cseléd-
ség mind felismerték a kis leányt,
aki azonban tudni sem akart állító-
lagos apjáról. A komédiások azt
állítják, hogy a kis leány Krausz
Ferencz gyermeke és Holleschau
morva községben született. Most a
csendőrség Holleschauból a gyermek
keresztlevelét fogja beszerezni és
tovább folytatja a nyomozást a
titokzatos ügyben.

Erdekes házasság.

A napokban a bácsalmási anya-
könyvezető előtt házasságkötés cél-
jából érdekes párocska jelent meg.
A vőlegény 67 éves, a menyasszony
pedig 77 éves. A legérdekesebb a
dologban az, hogy a menyasszony
csak 4 hó előtt lett özvegy s így a
házassági törvény értelmében az
igazságügyminisztertől felmentést kell
kérnie, hogy a várakozási idő, mint
házassági akadály alól felmentse.
Ugy kell ezt pedig érteni, hogy 10
hónap után bir újból férjhez menni
s ha előbb akar házasságot kötni,
orvosilag kell magát megvizsgáltatni,
hogy vajjon nincs-e áldott állapot-
ban, amely a kötendő házasságra
zavarólag hatna. Itt ebben az
esetben az orvosnak igen könnyű a
dolga, mert nyugodt lelkiismerettel
állíthat ki bizonyítványt arról, hogy
a 77 éves menyasszonyka »ez idő
szerint« áldott állapotban nincsen.
Hát még lehetne is?

Háztulajdonosok és lakók figyelmébe.

Lakásának poicska és moly elleni kar-
bantartásait helyiségenként ötven fillér
havi díjért elvállalja

STANDARD
féreg elleni karbantartó társaság.
IV. Kossuth Lajos-utca 14-16.
Telefon 66-63.

? Hol találkozunk?

Színészek, írók és művészek találkozó helye:

Gläser, **METEOR** kávéháza

BUDAPEST, Erzsébet-körút 6. szám,
ahol az összes hazai és külföldi hírlapok
olvashatók és mindenféle kávéházi italok
a legméltányosabb árban szolgáltatnak.

Az Angyalföld titkai.

(Regény.)

Valamennyi közül csak a poétának, a nőgyűlölőnek nem volt vásztozott szeretője; a fekete jász utolsó barátja pedig egy héttel azelőtt a gép kerekei szétroncsolták mindkét karját és a kórházban meghalt; azóta pedig nem pótolta másval. Ez a két özvegyember tehát ma együtt dolgozott, vállvetett erővel. A többiek úgy osztottak a munkán, hogy minden kocsni mellé egy nő és egy férfi jutott; a nehezebb munkát mégis csak a nők végezték; olyan serények voltak, hogy még ebédre se szakítottak időt. Egy darabka kenyér és egy korty pálinka mind-egyiknek elég volt abban a tudatban, hogy este a »Vig munkás«-ban meleg ételt is ehetnek és az egy munkanap után, néhány önkéntes, vagy önkéntelen pihenő nap következnek.

A poéta és a póstás, egy szénrakáson tartották meg a déli pihenőt, tompán, hallgatagon, a tulfeszített munkától kifáradva.

Mikor a poéta már harmadszor visszautasította a pálinkás butykost, melyet a póstás testvéreleg nyújtott felé, a póstás gyanút fogva, így szólott:

— Hallod-e te kényes, mért vedted meg az én italomat?

A poéta könyökövel a térdére támaszkodott, merően a földre nézett, nehézesen rágszálta a kemény kenyert és a fogai közt dörmögte:

— Kutya czudar egy világ ez, pajtás!

— Azt én már régesrég tudom...
— Csak úgy gondolom, látod, hogy az ember még fiatal, erős... tanult is valamit... talán sokat is és — ebadta — mégis kénytelen a keserves kenyérét, a betéví falatját, szénhordással megkeresni.

— Könnyebb volna persze egy ügyes zsebmetszés — mi? Ezt jobban szeretnéd? — Nem! Egészen másra gondoltam, — mondta a poéta, mialatt a munkában megkérgesült kezeire nézett.

— Másra? Ugyan, mire? — kérdezte felállva a póstás. Látod, én azt hiszem, hogyha most huszezer koronánk volna, — ami nincs, — mához egy esztendőre megint csak itt lennénk a szenes kocsiánál, a lapáttal, meg a korcsmában a pálinkánál! Az árok szélén megdöglenni... ez a mi sorsunk! — Én mégis szeretnék most egy más, új életet kezdeni! dörmögte a poéta, aztán megint hozzá fogott a terhes lapátoláshoz, néma megadással. Ezen a napon még egy csepp pálinkát sem ivott... De amint az idő haladt annál bánatosabb, fáradtabb, kimerültebb lett, míg a póstásnak, — aki már harmadszor megtölte a butykosát, — mindig jobb kedve lett és vig nótákat dudorászott.

— Vigyázat emberek! Az utolsó rakomány! Aztán fajrabnd! — kiáltotta az egyik. — Aztán hová kell szállítani? kérdezi a másik.

— Hová? Hát egy bizonyos Monori urhoz, úgy van a neve felje-

gyezve! No rajta te poéta! Egykettő, told el a lakására! — Nem — nem — nem! — ordította háromszor egymásután a poéta, aki a Monori név hallatára elsápadt és megreszkedett.

— Dehogy is nem! — vágta vissza a fekete jász. — Kinek mi köze hozzá, hogy Sommer ur kinek szállítja a szenet! Mi?

— Oda én nem megyek, szabadkozott a poéta.

— Jó, akkor egy fityinget se kapsz a napszámából!

Erre a fenyegetésre szegény Poéta Bandi meghunyászkodott és kosarakban segítette a szenet a Monori villába szállítani. A harmadik kosár szállításakor a lábait meginogtak, térdé megcsuklott és összeesett. Úgy találta a póstás a szétszórt széndarabok között, véresre sebzett arccsal, zokogva, könyezve és kezeivel esedezve:

— Egy kortyot, csak egy korty italt adj irgalomból, mert mindjárt meghalok.

Es mohón hörpintett a feléje nyújtott butykosból...

Igazad van czimborám! Ami sorsunk a munka, a korcsma, az ital... és az utszéli árok!...

Mikor a póstás aztán az tires szenes szekérről Monoriéktól a rakodó udvar felé hajtott, utközben találkozott Virág Marczival, aki lélekszakadva rohant végig az utcán, — Barkás! Megálljon! Nem hallja? A felesége még az este elment hazulról és mostanáig nem is jött vissza!

— Mi közöm hozzá? Mért nem vigyáztál rá jobban Marcsi öcsém? Én eladtam neked, a többi te dolgozol! Keresd meg, ha elszalajtottad! En nem segíthetek bajodon!

— Hát nem érti, mit beszélek? Az ifjasszony végig hallgatta a beszédünket, felháborodott és elment a háztól, mint egy ördül!

A póstás jóformán rá se hallgatott a legényre, otthagya a faképnél és közzéje csapott a lovakkal, így gondolkodván:

— Okos asszony! Otthagya a maflát! Majd visszajön hozzám... hisz én vagyok a hites ura... azután meg az ott hagyott holmijáért is vissza jön talán!...
(Folytatása következik.)

Kiadja:

A „NAPLO” UJSÁGVÁLLALATA.

FOGAK

szájpadlás nélkül, rágegra azonnal használható, 4 koronától. Gyökéreltávolítás teljesen felesleges. Aranyhídak és koronák 10 évi írásbeli jótállással 24 óra alatt, vidékieknek 12 óra alatt készíttetnek, foghúzás teljesen érzéstelenítve, tartós tömésük 8 koronától. Régi, hasznavehetetlen fogaroktat és fogakat 24 óra alatt hasznavehetővé alakítok. Merskelt árak! Részletfizetésre is. Rendelés egész nap, Vasárnap és ünnepnap is.

Dr. HEGEDUS JAKAB

VII. ker. Erzsébet-körút 44. szám, földszin. Szakialista minden fog- és szájbetegségben. Kérni a pontos címre ügyelni.

Gerber vendéglője
Aréna-ut 74. szám alatt létezik.

Volt pálma liget.

A „Riviera” Budapesten.

Tisztelettel értesítjük vendégeinket, hogy „Riviera kávéház, terraszát (VII., Aréna-ut 19.) kétszeresen megnagyobbítottuk és duosan elláttuk délszaki növényekkel, amiért is Budapest látványosságát képezi. Minden este a híres szolista Kiss Parádi Náci 14 tagból álló zenekara hangversenyez. Ugy a fővárosi, mint a vidéki művészek írók és színészek találkozó helye. Pontos kiszolgálás. — Tisztelettel Kovács Zsigmond és Fia tulajdonosok.

Hodosi A.
Aréna kávéházában
(Aréna-ut és Damjanich-utca sarok.)
Május 1-től kezdve minden este hirneves

Rác Gyula
teljes zenekarával hangversenyez. — A vidékről fejránduló közönség találkozó helye.

OSTENDE-KAVÉHÁZ
RÁKÓCZI-UT 20.
Előkelő családok találkozóhelye.
Remek hideg vacsorák, melyet házilag francia szakácsom által készíttetek.
Esténként
Szalay Lajos
a közkezdelt cigányprimás teljes zenekarával hangversenyez
Szűves pártizást kör
Gross Ödön
Telefon: 3-68, 86-40 az Ostende és a nyíregyházi Pannónia kávéházak tulajdonosa.

CZIMBALMOKAT

a legújabb szabadalmazott rendszer szerint legjobbat készít (részletfizetésre is) a czimbalomkészítés elismert első szakértője

Habits Antal
hangszerkészítő mester.
BUDAPEST,
Erzsébet-körút 42. szám.

BUTOR.
Arveresen vett régi és új, legolcsóbbtól a legjobb minőségig. Ugyisint amerikai íróasztalok, mahagoni háló-, ebédlő- és úri szobák, angol börgarnitúrák, szalagarnitúrák, szőnyegek, csillárok, petróleumlámpák, olajfestmények és irodai berendezések legolcsóbban beszerezhetők
Ancsel és társánál,
Dob-utca 23.

! Budapest éjjel !
Látványossága
a **GENIA kávéház**
VII., Dob-u. 65. Erzsébet-körút sarok.
Egész éjjel nyitva.
esténként Komáromi Bertók Jóska teljes zenekarával hangversenyez.

CEYLON kávéházban
Rottenbiller-utca 10. sz.
híres cigányprimás zenekarával hangversenyez.
Kulos Pista
Ceylon vacsora!
Hajós Lipót és Társa.
Volt nagymarosi „Korona Szállóda” bérője.
oroszfőherceg által kitüntetett!

Nem kell többé kávét főzni, sem cukrot venni!
WILLAX KÁVÉKOCSKA
forró vízben vagy tejben feloldva, azonnal teljesen kész, zamatos és kiválóan jóízű fekete- vagy tejeskávét nyújt.
DARABJA 4 FILLÉR. MINDENÜTT KAPHATÓ.
WILLAX KÁVÉ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST.
SZÁRTELESI IRODA: VI. VACZI-UT 167-169. TELEFON: 177-61.

Nem érdemes rongyosan járni!
FLEISCHMANN J. férfi-szabó mester
BUDAPEST, Thököly-út 20. szám I. em.
Ha 12 forintért rendelhetek divatos öltönyt, felöltőt vagy téli kabátot finom gyapjuszövetből mérték után. Vidékieknek mintát bérmentve küldök.